

Φοιτητικό κίνημα στην εποχή των τεράτων

Η σύγχρονη πάλη ενάντια στις αλλαγές στην Εκπαίδευση, στο φόντο του τέλους της Μεταπολίτευσης
Εισήγηση

Τετάρτη 1 Αυγούστου 2012

Του Πανελλαδικού Συντονιστικού Τομέα Νεολαίας

Ξεκινώντας κανείς να αποτιμά μια τόσο σύνθετη και αντιφατική όσο και γεμάτη παρακαταθήκες και δυνατότητες χρονιά όσο αυτή που μόλις πέρασε, μπορεί να υποπέσει στον κίνδυνο αποσπασματικών αναγνώσεων, ελλιπών αναλύσεων και εξαγωγής στρεβλών συμπερασμάτων. Παραμένει όμως γεγονός το ότι η τεράστια πυκνότητα κινητοποιήσεων, αντιστάσεων και μετατοπίσεων σε επίπεδο μαζών, όσο και αν παρουσίασαν κοινωνικές και πολιτικές συμπυκνώσεις σε γεγονότα ύψιστης σημασίας όπως το αποτέλεσμα των φετινών βουλευτικών εκλογών, αποτελούν μέρος ενός νήματος που έχει συνέχεια χρόνων. Κεντρικός στόχος της φετινής εισήγησης του Πανελλαδικού Συντονιστικού είναι να ανοίξει την κουβέντα για το πού θέλουμε αυτό το νήμα να φτάσει, μέσω της δικής μας συμβολής στα μέτωπα που συμμετέχουμε, μέσω της ταυτόχρονης διαμόρφωσης ενός κοινωνικού μετώπου ικανού να επιφέρει ρήγματα στην αστική πολιτική και ενός πολιτικού ρεύματος ριζοσπαστικοποίησης που να μπορεί να μετασχηματίζει τις υπαρκτές δυναμικές στο κίνημα σε συνολική αμφισβήτηση και δύναμη ανατροπής.

Διεθνές σκηνικό: η νεολαία αγωνίζεται

Βρισκόμαστε σε μια περίοδο που μετά από ένα χρονικό διάστημα σχετικής νηνεμίας τα κινήματα νεολαίας κάνουν δυναμική επανεμφάνιση σε διεθνές επίπεδο. Εκτιμούμε ότι κάτι τέτοιο είναι λογικό συνεπαγόμενο και της συνολικότερης κρίσης που επιμένει να ταλανίζει τον καπιταλισμό, απόρροια της οποίας είναι η πολιτική λιτότητας που επιβάλλεται από τις επιμέρους αστικές τάξεις. Λιτότητα την οποία οι νέοι βιώνουν στον εντονότερο βαθμό, με τις εργασιακές σχέσεις στις οποίες υπάγονται να είναι ασφυκτικά δυσμενείς, με την προσδοκία μιας έστω αξιοπρεπούς ζωής να φαίνεται όλο και πιο μακρινό σενάριο, με την αδυναμία της κυρίαρχης ιδεολογίας να τους δώσει πειστική προοπτική. Ασφαλώς σε τέτοιες συνθήκες οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής κρίσης είναι λογικό και οι αντιθέσεις που συσσωρεύονται στον κυρίαρχο ιδεολογικό μηχανισμό του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, την εκπαίδευση, να οξύνονται σε τεράστιο βαθμό. Χωρίς να είναι γραμμική λοιπόν η σχέση, το γεγονός ότι φοιτητικές κινητοποιήσεις αναπτύσσονται και σε σημεία της γης που δεν είχαν και ένα προηγούμενο ιστορικό συνεχές, όπως φερ' ειπείν στη Γαλλία, πόσο μάλλον στην Ελλάδα, είναι ενδεικτικά μιας διαδικασίας όξυνσης αντιθέσεων στις χώρες του ανεπτυγμένου καπιταλισμού εν μέσω κρίσης και αξίζουν σαν φαινόμενο να αναλυθούν και τα διδάγματα που προσφέρουν να αξιοποιηθούν. Για τους λόγους αυτούς θεωρήσαμε χρήσιμη την παρουσίαση δύο φοιτητικών κινητοποιήσεων που εντυπωσιάζουν με το βάθος, τη διάρκεια, τη μαχητικότητα και την οργάνωσή τους, τις κινητοποιήσεις της Χιλής και του Καναδά.

Στα τέλη του Απριλίου 2011 στη Χιλή, επί της δεξιάς κυβέρνησης Πινιέρα και έπειτα από δύο δεκαετίες πραγματικής επέλασης του νεοφιλελευθερισμού στη χώρα, ξεκίνησαν με εξαρχής μεγάλη μαζικότητα φοιτητικές κινητοποιήσεις που διαμαρτύρονταν για τις τεράστιες ανισότητες που επικρατούν στον εκπαιδευτικό μηχανισμό της χώρας, κατάλοιπο του καθεστώτος Πινοσέτ. Οι φοιτητές απαιτούν ένα εκπαιδευτικό σύστημα προσβάσιμο για όλους και αντιμάχονται τις νεοφιλελεύθερες τροποποιήσεις και τους θεσμούς που δημιουργήθηκαν κατά την θητεία του δικτάτορα. Πριν το 1973, όπου και ξεκίνησαν οι ιδιωτικοποιήσεις σε παιδεία και υγεία, το εκπαιδευτικό σύστημα της Χιλής ήταν ανοικτό σε όλους και θεωρούνταν υψηλών προδιαγραφών παγκοσμίως. Έτσι, οι φοιτητές ξεκίνησαν να οργανώνουν διαδηλώσεις, καταλήψεις, πρωτότυπες μορφές πάλης διεκδικώντας το αυτονόητο: να μην χρειάζεται να καταχρεωθούν για να σπουδάσουν, να σταματήσει η τεράστια αναπαραγωγή κοινωνικών ανισοτήτων από το εκπαιδευτικό σύστημα. Το γνωστότερο σύνθημα των φοιτητών είναι: «Κάτω, κάτω το σχολικό σύστημα του Πινοσέτ!» Τον πίο ενεργό ρόλο στην οργάνωση του φοιτητικού κινήματος έχει η Συνομοσπονδία Χιλιανών Φοιτητών (FECH), με συντριπτική ηγεμονία του Κομμουνιστικού Κόμματος αλλά και ενεργή συμμετοχή του αναρχικών πεποιηθήσεων Ελευθεριακού Φοιτητικού Μετώπου (FEL). Για να πυροδοτήσουν ριζικές αλλαγές, οι φοιτητές επιδιώκουν τη δημιουργία μιας συνέλευσης που θα επεξεργαστεί ένα νέο σύνταγμα. Προτείνουν, επίσης, η χρηματοδότηση της παιδείας να μην προέρχεται πλέον από τα δίδακτρα στα σχολεία και στα

πανεπιστήμια, αλλά από τα έσοδα που θα φέρει η επανακρατικοποίηση των χαλκωρυχείων, καθώς και μια φορολογική μεταρρύθμιση.

Ζητούν επίσης περισσότερη δημοκρατία, καθώς και δημοψήφισμα, με το οποίο οι πολίτες θα αποφασίσουν απευθείας για το μελλοντικό εκπαιδευτικό σύστημα. Κατέλαβαν τον τηλεοπτικό σταθμό Chilevisión, που ανήκει στον πρόεδρο Πινιέρα, αλλά και κεντρικά γραφεία κομμάτων. Το φοιτητικό κίνημα χαιρεί τεράστια νομιμοποίησης από τον χιλιανό λαό (80%), ενώ συντονίζεται με μαθητές, καθηγητές, συνδικάτα και ΜΚΟ. Κατά τη διάρκεια κινητοποιήσεων εκατοντάδες συνελήφθησαν και ένα αγόρι 14 χρονών έπεσε νεκρό. Ταυτόχρονα, οι λόγοι του Αλιέντε κυκλοφορούν παντού στο ίντερνετ, γνωρίζοντας ξανά μεγάλες δόξες· πανό στο δρόμο γράφουν «Τα όνειρα του Αλιέντε μπορούν να βγουν αληθινά».

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι και το γεγονός ότι οι φοιτητικές κινητοποιήσεις πυροδότησαν την ευρύτερη λαϊκή δυσαρέσκεια: διαδηλώσεις άρχισαν να οργανώνονται και σε άλλες περιοχές της χώρας, για διάφορους λόγους (κατασκευή κολοσσιαίου ενεργειακού έργου, αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου, μεγαλύτερη συμμετοχή στα κέρδη των τοπικών ορυχείων χαλκού, επιστροφή της γης στους αυτόχθονες Μαπούτσε, αποζημιώσεις για τα θύματα του πρόσφατου σεισμού, απεργίες των χαλκωρύχων, διαδηλώσεις για το δικαίωμα στον σεξουαλικό αυτοπροσδιορισμό). Ψήγματα μιας ευρύτερης λαϊκής συμμαχίας έγιναν εμφανή, κάνοντας αναλυτές ανά τον κόσμο να μιλάνε για ένα σύγχρονο Μάη του 68.

Μετά από μήνες καταλήψεων, διαδηλώσεων και συγκρούσεων κι ενώ η κυβέρνηση φαινόταν να παραμένει αταλάντευτη, οξύνοντας την κρατική καταστολή κι επιχειρώντας ανεπιτυχώς την απονομιμοποίηση των κινητοποιήσεων, ακόμα και απαγορεύοντας διαδηλώσεις, το φοιτητικό κίνημα εξανάγκασε την κυβέρνηση σε υποχώρηση. Μετά από πρότασή της να μειώσει τα φοιτητικά και μαθητικά επιτόκια, πρόταση που δεν έγινε δεκτή και μετά από νέο γύρο κινητοποιήσεων τον Αύγουστο, η κυβέρνηση στα τέλη του 2011 δεχτηκε να αυξήσει 10% τον προϋπολογισμό για την παιδεία το 2012, να υποσχεθεί κάποια βοήθεια στους χρεωμένους φοιτητές και να αρχίσει μεταρρύθμιση στα δημόσια δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Τον Απρίλιο του 2012 το φοιτητικό κίνημα ξαναβγαίνει μαζικά στους δρόμους. Στις κινητοποιήσεις κάλεσε η συνομοσπονδία των φοιτητών της Χιλής, η οποία χαρακτηρίζει ανεπαρκή την πρόταση της κυβέρνησης να αποκλειστούν οι ιδιωτικές τράπεζες από το σύστημα των φοιτητικών δανείων, που προσφέρουν τριπλάσιο επιτόκιο από ό,τι τα ίδια τα πανεπιστήμια. Στο Σαντιάγο, 48.000 φοιτητές, σύμφωνα με την αστυνομία, 80.000 κατά τους διοργανωτές της κινητοποίησης, διαδήλωσαν υπό την επιτήρηση των δυνάμεων της τάξης χωρίς εκτεταμένα επεισόδια. Οι φοιτητές δηλώνουν ότι οι κινητοποιήσεις θα συνεχιστούν ως την ολοκληρωτική ικανοποίηση των αιτημάτων τους και ο αναβρασμός που οδήγησε φοιτητές, καθηγητές και μαθητές να έχουν κάνει, από τον Μάιο του 2011, 40 και πλέον μαζικές κινητοποιήσεις, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων από τις μεγαλύτερες μετά το τέλος της δικτατορίας το 1990, συνεχίζει να επικρατεί και να αποτελεί παράδειγμα για τα κινήματα νεολαίας και όχι μόνο παγκοσμίως.

Στην άλλη γωνιά της Αμερικής, στον Καναδά, μια χώρα γνωστή για την ηπιότητα του χαρακτήρα των κατοίκων της, την πολιτική και κοινωνική της νηνεμία και ευημερία, ήταν αρκετά πιο αναπάντεχο να ξεσπάσει φοιτητικό κίνημα τέτοιας έντασης και διάρκειας. Την εικόνα αυτή ήρθε να σπάσει η “Καναδική Άνοιξη” του αγώνα δεκάδων χιλιάδων σπουδαστών και φοιτητών στα πανεπιστήμια και κολέγια του γαλλόφωνου Κεμπέκ, η οποία ήδη μετρά έξι μήνες δυναμικών κινητοποιήσεων, με καταλήψεις πανεπιστημίων, δημόσιων χώρων, τεράστιων διαδηλώσεων και ένα πρωτόγνωρο κλίμα κοινωνικής αλληλεγγύης στον αγώνα των φοιτητών. Το ξέσπασμα του κινήματος στο Κεμπέκ στα μέσα Φεβρουαρίου προκάλεσε η απόφαση της τοπικής, φιλελεύθερης, κυβέρνησης του Charest για αύξηση των διδάκτρων σε πανεπιστήμια και κολέγια. Η αρχική πρόταση περιελάμβανε 75% αύξηση μέσα σε πέντε χρόνια και η τελική της μορφή προέβλεπε 85% αύξηση την επόμενη επταετία, ως μια προσπάθεια ισοσκελισμού του κόστους σπουδών με τις υπόλοιπες πολιτείες δεδομένου ότι στο Κεμπέκ τα δίδακτρα βρίσκονται στα πιο χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τον υπόλοιπο Καναδά. Η πρόταση αυτή αποτελεί μόνο μια στιγμή της γενικότερης επίθεσης λιτότητας και προσαρμογής που επιχειρεί η κυβέρνηση Charest και η οποία περιλαμβάνει αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης στα 67, επιβολή φόρου υγείας, μαζικές απολύσεις και αύξηση 20% στα τιμολόγια του ρεύματος. Η συνειδητοποίηση από πλευράς των φοιτητών, στο τι μεταφραζόταν η αύξηση του κόστους σπουδών μέσα στο γενικό πλαίσιο λιτότητας, τους έκανε πολύ γρήγορα να αρχίσουν να σχεδιάζουν την συγκροτημένη τους αντίδραση σε ένα νομοσχέδιο το οποίο θα υποδαύλιζε επί της ουσίας την δυνατότητα τους να σπουδάζουν. Αύξηση των διδάκτρων σημαίνει πολύ περισσότερα και μεγαλύτερου μεγέθους φοιτητικά δάνεια, πολύ περισσότερη δουλειά για τους φοιτητές και μικρότερη δυνατότητα παρακολούθησης, μεγέθυνση του αριθμού των φοιτητών που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις σπουδές του και σε τελική ανάλυση η δημιουργία μιας πραγματικότητας που εμποδίζει τα παιδιά που προέρχονται από χαμηλά και μεσαία στρώματα να μπορέσουν να εισαχθούν σε πανεπιστήμια και κολέγια.

Η κινητοποίηση των φοιτητών άρχισε σαν σιωπηλός ψίθυρος στα αμφιθέατρα, φοιτητή τον φοιτητή, σε κάθε φοιτητικό σύλλογο, σε κάθε τμήμα και σχολή άρχισε να προβάλλεται η ανάγκη δυναμικών κινήσεων για το πάγωμα των εξαγγελιών Charest. Η κίνηση αυτή συγκροτήθηκε και γιγαντώθηκε σε ένα σύμπαν φοιτητικού συνδικαλισμού πολύ διαφορετικού από την πραγματικότητα της ελληνικής εμπειρίας. Δεκάδες Φοιτητικοί Σύλλογοι, με τοποθετήσεις και συγκρότηση, που

κυμαίνονται από άκρως συντεχνιακούς και με ηγεμονία των δυνάμεων που πρόσκεινται στο κυβερνητικό κόμμα, έως και ριζοσπαστικούς συλλόγους, όπως η ASSE (Ένωση για την φοιτητική συνδικαλιστική αλληλεγγύη) με αιτήματα που για την Καναδική πραγματικότητα φαντάζουν "εξτρεμιστικά" όπως η απαίτηση για δωρεάν εκπαίδευση. Αλλά και ύπαρξη φοιτητικών συνδικάτων και ομοσπονδιών που ενώνουν τους φοιτητικούς συλλόγους με διαφορετικές πολιτικές τοποθετήσεις, αλλά με καθολική αντίθεση στο νομοσχέδιο Charest. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το φαινόμενο CLASSE (μια μεγάλη συμμαχία της ASSE), το πλέον μαζικό συνδικάτο που ηγείται της οργάνωσης του κινήματος στο Κεμπέκ και η οποία από ένα συνδικάτο της αφάνειας με 40.000 μέλη εξελίχθηκε στην φωνή των φοιτητών με 100.000 μέλη και εκπροσωπώντας πάνω από το 70% των σπουδαστών και φοιτητών σε πανεπιστήμια και κολέγια της πολιτείας, εκδίδοντας την Ultimatum, εφημερίδα με ευρεία κυκλοφορία όχι μόνο στα πανεπιστήμια αλλά σε όλο το Κεμπέκ και χρησιμοποιώντας το facebook και το twitter με τρόπο που διευκολύνει τόσο την ενημέρωση όσο και την κινητοποίηση μεγάλων κομματιών του φοιτητικού σώματος. Η καθολική κουλτούρα πολιτικοποίησης που επικρατεί στους συλλόγους, το μοντέλο της άμεσης δημοκρατίας και συμμετοχής σε όλα τα όργανα και τις διαδικασίες από τις εβδομαδιαίες Γενικές Συνελεύσεις μέχρι την CLASSE είναι μόνο κάποιοι από τους παράγοντες της μεγάλης επιτυχίας των κινητοποιήσεων στον Καναδά.

Οι φοιτητές μέσα από τους φοιτητικούς συλλόγους αλλά και τα συνδικάτα τους για μεγάλο χρονικό διάστημα διεκδίκησαν με επιστολές και συναντήσεις με την κυβέρνηση το πάγωμα του νόμου για την αύξηση των διδάκτρων, προσκρούοντας όμως στην αδιαλλαξία του Charest και της κυβέρνησης του. Η συνείδηση της ανάγκης για δυναμικές μορφές πάλης ως μόνο μέσο να ακουστεί η φωνή τους, άρχισε να κατακτιέται με καθολικό τρόπο. Γρήγορα από τα μέσα Φεβρουαρίου οι καταλήψεις σχολών και οι τεράστιες διαδηλώσεις στο κέντρο του Κεμπέκ άρχισαν να μαζικοποιούνται, να οργανώνονται και να αποτελούν την καθολική πραγματικότητα για τα πανεπιστήμια της πολιτείας. Οι πορείες ξεκίνησαν με συμμετοχή 30.000 στο δρόμο εκπροσωπώντας πάνω από 200.000 καταληψίες και φτάνοντας στην πόρτα του γραφείου του Charest. Λίγες εβδομάδες αργότερα 40.000 μεταλκειακοί φοιτητές προχώρησαν σε κατάληψη της γέφυρας Jacques Cartier, ενώ μέχρι και σήμερα πάνω από 100.000 φοιτητών έχουν βρεθεί στο δρόμο. Οι απογευματινές πορείες, οι αποκλεισμοί δημόσιων υπηρεσιών και κυβερνητικών γραφείων, αλλά και το πολύχρωμο ποτάμι όχι μόνο της οργής αλλά και της ελπίδας με τα κόκκινα τσόχινα τετράγωνα που οι φοιτητές καρφισώνουν στο στήθος θέλοντας να δείξουν πώς τα οικονομικά τους είναι «ξεκάθαρα (squarely) στο κόκκινο», συνθέτουν το παζλ, ενός ζωντανού, πρωτότυπου και πολύμορφου κινήματος. Το πλέον ενδιαφέρον στοιχείο των κινητοποιήσεων είναι το τεράστιο και έμπρακτο κύμα αλληλεγγύης που ξέσπασε. Ομοσπονδίες γυναικών-μητέρων, αλλά και διαφόρων σωματείων όχι μόνο προχώρησαν σε δηλώσεις συμπαράστασης αλλά και βρέθηκαν στο δρόμο, μαζί με τα παιδιά τους, τα αδέρφια τους, το μέλλον της χώρας τους που δεν πρέπει να μείνει χωρίς πανεπιστημιακή εκπαίδευση, όπως οι ίδιοι δηλώνουν.

Τόσο οι διοικήσεις, όσο και η ίδια η κυβέρνηση Charest αντιμετώπισαν με χλιαρότητα και σχετική αδιαφορία τις πρώτες εβδομάδες των κινητοποιήσεων, θεωρώντας πώς σύντομα θα "ξεφούσκωναν" εκ των έσω και τα πάντα θα επέστρεφαν στην ομαλότητα της προηγούμενης περιόδου. Η διάρκεια, η επιμονή αλλά και η διαρκή μαζικοποίηση των κινητοποιήσεων από φοιτητές που ενεργά συμμετείχαν τόσο στις καταλήψεις, όσο και στις διαδηλώσεις, οδήγησαν το Charest σε αλλαγή στρατηγικής, σε μια προσπάθεια καταστολής, οικονομικής εξόντωσης και τρομοκράτησης των αγωνιζόμενων φοιτητών μέσα από την ψήφιση του νομοσχεδίου 78, ενός φωτογραφικού νόμου που κατά βάση περιέχει διατάξεις που αναφέρονται στις διαδηλώσεις, τις καταλήψεις σχολών και την συμμετοχή, με την έννοια της ενεργής στήριξης ή της υποκίνησης, σε οποιαδήποτε μορφή εκδήλωσης της αντίθεσης στο νόμο αύξησης των διδάκτρων. Το νομοσχέδιο δίνει, επίσης, περισσότερη εξουσία στην αστυνομία ώστε να καθορίζει τις φοιτητικές διαμαρτυρίες. Η διατάξεις του ν/σ 78 περιλαμβάνουν: Πρόστιμα ανάμεσα σε 1.000 και 5.000 δολάρια σε όποιον απαγορεύει την είσοδο σε εκπαιδευτικό ίδρυμα. Αυξημένες κυρώσεις από 7.000 μέχρι 35.000 δολάρια για όποιον θεωρείται ηγέτης των φοιτητών και 25.000 έως 125.000 δολάρια για τους φοιτητικούς συλλόγους και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Τα πρόστιμα διπλασιάζονται μετά την πρώτη παράβαση. Τα σχέδια για δημόσιες διαμαρτυρίες άνω των 50 ατόμων (αρχικά άνω των 8) θα πρέπει να υποβάλλονται στην αστυνομία οκτώ ώρες νωρίτερα και πρέπει να δηλώνεται με ακρίβεια η διαδρομή, η διάρκεια και η ώρα που θα διεξαχθούν. Ο νόμος αν και δεν έχει κάμψει τις κινητοποιήσεις των φοιτητών έχει χρησιμοποιηθεί για να συλληφθούν εκατοντάδες διαδηλωτές και έχει επιτρέψει την περαιτέρω νομιμοποίηση της αστυνομικής βίας. Η καθολική αποδοκιμασία του νόμου αλλά και οι δεκάδες προσφυγές για την συνταγματικότητα και την δυνατότητα εφαρμογής του νόμου τόσο από την αντιπολίτευση όσο και την CLASSE έχουν οδηγήσει στην επί της ουσίας απονομιμοποίηση του νόμου 78.

Το ρήγμα που έχουν προκαλέσει οι κινητοποιήσεις στο Κεμπέκ έχει προκαλέσει ένα πανεθνικό κύμα αλληλεγγύης, αλλά λειτουργεί και ως υπόδειγμα για την κινητοποίηση φοιτητών σε όλη την χώρα. Οι κινητοποιήσεις της άνοιξης του παγωμένου σε θερμοκρασίες αλλά και από πλευράς κινήματος Καναδά έχουν οδηγήσει στην συνολική αμφισβήτηση της κυβέρνησης όχι μόνο του Κεμπέκ αλλά και της Ομοσπονδιακής της χώρας, μετατρέποντας τις κινητοποιήσεις ενάντια στις αυξήσεις των διδάκτρων σε συνολική διαδικασία αμφισβήτησης των πολιτικών της λιτότητας. Για ακόμα μια φορά τελικά είτε μιλάμε για την Γαλλία του '68, είτε για την Ελλάδα του '73, είτε για τον Καναδά του 2012 η νεολαία αποδεικνύει πώς μπορεί να λειτουργήσει ως σπίθα στο χωράφι της συσσωρευμένης λαϊκής οργής. Το παράδειγμα του Κεμπέκ, μπορεί μόνο να μας διδάξει, να μας εμπνεύσει και να δείξει στο ελληνικό φοιτητικό κίνημα τι μπορεί να σημαίνει ο μετασχηματισμός <<Μιας φοιτητικής κινητοποίησης, σε αγώνα ενός ολόκληρου λαού>>, με τα λόγια του εκπροσώπου της CLASSE.

Η παράθεση των κινημάτων σε διεθνές επίπεδο παραβάλλεται και για να αποδείξει ψευδή τη βασική επιχειρηματολογία του ελληνικού αστισμού κόντρα στο ελληνικό φοιτητικό κίνημα, περί “ελληνικής ανορθοδοξίας”, εξυπηρέτησης κομματικών-συντεχνιακών συμφερόντων, αποτέλεσμα πανεπιστημίων χαμηλών προδιαγραφών και λοιπά στοιχεία ιδεολογικής επίθεσης με στόχο να πλήξουν ένα από τα πλέον μαχητικά και με ιστορικότητα νικών κομμάτια του λαϊκού κινήματος. Το ίδιο το ελληνικό φοιτητικό κίνημα φέτος έδωσε σκληρές μάχες που παρά την αντιφατικότητά τους αφήνουν χνάρια μιας συνολικότερης αμφισβήτησης της νεολαίας για την αναδιάρθρωτική διαδικασία και αξίζει να αναφερθούμε σε αυτές προκειμένου η κίνησή μας να έχει συνέχεια, έχοντας επίγνωση των ανεπαρκειών μας αλλά και των καθηκόντων μας.

Κάποια συμπεράσματα από τη φετινή χρονιά

Η πυκνότητα των μαχών με τα οποία ήρθε αντιμέτωπος ο ελληνικός λαός την προηγούμενη περίοδο είναι πρωτόγνωρη από πολλές απόψεις. Από τις μεγαλειώδεις απεργίες και τις πλατείες του προηγούμενου καλοκαιριού, από τα ΜΜΕ και τη Χαλυβουργία, τις κινητοποιήσεις ενάντια στα νέα μέτρα λιτότητας, την πλήρη αποσταθεροποίηση του πολιτικού σκηνικού που αυτές επέφεραν, την δημοκρατική εκτροπή που επέφερε η συγκυβέρνηση ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ, ως τις τελευταίες εκλογές με τη συμπύκνωση της αντιφατικότητας στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό που αυτές ανέδειξαν, στοιχειοθετούν ένα πολύ πλούσιο όσο και αντιφατικό κοινωνικό και πολιτικό σκηνικό. Η για πρώτη φορά τόσο μεγάλη απονομιμοποίηση των κομμάτων εξουσίας και η μεγάλη άνοδος της Αριστεράς συνοδεύεται από την όξυνση συντηρητικών αλλά και ακροδεξιών αντανακλαστικών, όπως αποτυπώθηκαν από την επικράτηση της ΝΔ επί του ΣΥΡΙΖΑ και από την άνοδο της Χρυσής Αυγής. Η κατακραυγή ενάντια στη μνημονιακή πολιτική και η άρνηση υποταγής στους όρους της συνοδεύεται από την απομείωση της επιρροής των σχηματισμών που καταγγέλλουν τον ίδιο τον πυρήνα των μηχανισμών που τη γεννούν, το ευρώ και την ΕΕ. Στο εσωτερικό της Αριστεράς γίνεται για πρώτη φορά πραγματικό το ενδεχόμενο της αλλαγής εσωτερικής ηγεμονίας, με την μετακόλιση κόσμου από το ΚΚΕ και την ΑΝΤΑΡΣΥΑ προς το ΣΥΡΙΖΑ να αποτελεί μαζικό φαινόμενο.

Η αντικαπιταλιστική αριστερά έχει ήδη καθυστερήσει να ξεπεράσει την ψυχρολουσία του αποτελέσματος και να κινηθεί προς την κατεύθυνση που πραγματικά της αντιστοιχεί: την οικοδόμηση εκείνων των κοινωνικών αντιστάσεων, εκείνων των δομών αλληλεγγύης, εκείνου του πολιτικού ρεύματος κι εκείνης της μετωπικής πολιτικής που θα αξιοποιήσει τις τεράστιες δυνατότητες που ενυπάρχουν σε μια συγκυρία τέτοιας πλατιάς απονομιμοποίησης των αστικών κομμάτων, ενός τόσο ασταθούς κυβερνητικού σχηματισμού και μιας όλο και διευρυνόμενης αγανάκτησης απέναντι στα νέα μέτρα λιτότητας που διαφαίνονται στον ορίζοντα, και θα τα μετασχηματίσει προς την κατεύθυνση της συνολικής ανατροπής. Η συνεισφορά του Τομέα Νεολαίας δεν μπορεί παρά να είναι στην κατεύθυνση της συγκρότησης ενός μαζικού κινήματος νεολαίας που θα βλέπει τον εαυτό του ως κομμάτι του ευρύτερου λαϊκού κινήματος, στην υπό διαμόρφωση λαϊκή αντικαπιταλιστική συμμαχία. Αποτιμώντας λοιπόν τις μάχες που δώσαμε οφείλουμε να ανοίξουμε και τον προβληματισμό για την συνέχεια της κίνησής μας προς την κατεύθυνση αυτή.

Είναι αλήθεια ότι, σε μια χρονιά που σημαδεύτηκε από κινητοποιήσεις με τόση μαχητικότητα και μαζικότητα, όπως ήταν το 2011, η μειωμένη συμμετοχή των κινημάτων νεολαίας υπήρξε ιδιαίτερα εμφανής. Εξίσου πραγματικό είναι το ότι οι κινητοποιήσεις του φοιτητικού κινήματος που αναπτύχθηκαν εντός του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους δεν είχαν ούτε την καλύτερη δυνατή έκβαση ούτε το απαραίτητο βάθος για να εγγυηθούν μια ολοκληρωτική νίκη απέναντι στο ν. Διαμαντοπούλου. Είναι όμως και εξίσου λάθος να απαξιώνεται μια διαδικασία που ξεκίνησε με τόσο αυθόρμητα χαρακτηριστικά, κατάφερε να θέσει αναχώματα στην κυβερνητική πολιτική, είχε διάρκεια έστω και με αποσπασματικά στοιχεία και έδωσε εχέγγυα για μελλοντικές νίκες ενάντια σε ένα νόμο με τόσο πλατιά βουλευτική νομιμοποίηση, κόντρα σε έναν αντίπαλο που έχοντας μάθει από τα λάθη του παρελθόντος επέλεξε το δρόμο της αποσιώπησης έναντι της προσπάθειας απονομιμοποίησης. Πριν ακόμα από την εκκίνηση του ακαδημαϊκού έτους οι φοιτητές κατέστησαν σαφή την εναντίωσή τους σε ένα νόμο που επιχειρούσε να διαλύσει τη δημόσια και δωρεάν παιδεία, να αποσυνδέσει πλήρως τα πτυχία από τα επαγγελματικά δικαιώματα, να αποδιάρθρωσει το φοιτητικό συνδικαλισμό, σε τελική ανάλυση να συμπυκνώσει και να περάσει εν μία νυκτί το σύνολο των τομών της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης που τόσα χρόνια το φοιτητικό κίνημα μπλοκάρει και να την πάει και ένα βήμα παραπέρα. Οι μαζικότερες διαδικασίες των φοιτητικών συλλόγων, οι εκατοντάδες κατειλημμένες σχολές σε όλη την Ελλάδα, η διάρκεια και η σύνδεση με αγωνιζόμενα στρώματα καθηγητών, πανεπιστημιακών αλλά και μαθητών και εκπαιδευτικών έδωσαν ηχηρό μήνυμα στο κράτος και την κυβερνητική πολιτική. Παραμένει όμως και πραγματικότητα ότι η πολιτική πρωτοπορία εντός των φοιτητικών συλλόγων δεν κατάφερε να μετουσιώσει την αυθόρμητη εναντίωση των φοιτητών σε ένα φοιτητικό κίνημα με παλμό και διάρκεια που να μην εκφράζεται μόνο σε στιγμιότυπα, αλλά να έχει συνέχεια τόσο σε επίπεδο κινητοποιήσεων όσο και σε επίπεδο ανασυγκρότησης συνολικά του φοιτητικού συνδικαλισμού. Ήταν αυτή η αδυναμία που εν τέλει πόλωσε κι επάνω σε στρεβλά ερωτήματα, ήταν η έλλειψη σαφήνειας στοχοθεσίας και μεθόδων που άφησε πεδίο παρέμβασης σε δυνάμεις αντίδρασης με αποτέλεσμα και την ατυχή τελική έκβαση των κινητοποιήσεων.

Όπως και να χει, η συσσωρευμένη κοινωνική δυσαρέσκεια που εν μέρει αποτέλεσε και αίτιο για τα αυξημένα αντανακλαστικά που μπορεί να έδειξαν οι φοιτητές στην αρχή της χρονιάς, ούτε γεννήθηκε στο στιγμιότυπο των φοιτητικών καταλήψεων ούτε, ασφαλώς, και εκτονώθηκε οριστικά εκεί. Ακόμα και το να χρησιμοποιούμε την έκφραση ότι οι συγκεκριμένες κινητοποιήσεις άφησαν παρακαταθήκες για τη συνέχεια του φοιτητικού κινήματος δεν είναι ακριβώς ορθή: η δυναμική στους φοιτητικούς συλλόγους υπήρχε και υπάρχει, το πεδίο παρέμβασης για τις δυνάμεις της Αριστεράς και

ιδιαίτερα των ΕΑΑΚ ήταν και είναι ευνοϊκό, οι συσχετισμοί ήδη αναδιατάσσονται και συνεχίζουν να αναδιατάσσονται υπέρ των δυνάμεων της αντίστασης. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι σε μια χρονιά όπου οι διαδικασίες του φοιτητικού συνδικαλισμού ήταν εμφανώς απομειωμένες και οι πολιτικές δυνάμεις εντός των συλλόγων σε μεγάλο βαθμό απαξιωμένες (κάποιες εξ αυτών και υπό διάλυση) συνέχισαν να υπάρχουν κινηματικές διαδικασίες με μεγαλύτερο παράδειγμα τις κινητοποιήσεις ενάντια στη συγκρότηση των Συμβουλίων Διοίκησης. Δεν είναι τυχαίο το ότι η υπουργός-εμπνευστής του νόμου όχι μόνο παραιτήθηκε από το αξίωμά της για να αντικατασταθεί από “υπηρεσιακό” υπουργό που εξ αρχής φαινόταν να προσπαθεί να ασκεί πολιτική διαχείρισης και αναζήτησης συμμαχιών, αλλά και δεν επανεκλέγη και σε κανένα αξίωμα στις βουλευτικές εκλογές, ακολουθώντας την συνολική καταρράκωση του κόμματός της. Σε κάθε περίπτωση αν δεν υπήρχαν οι αντιστάσεις των φοιτητών, αποσπασματικές έστω, και υπό τη μορφή συνολικής εναντίωσης στο νόμο και υπό τη μορφή “μάχης χαρακωμάτων” στο πέρασμα επιμέρους τομών του, θα μιλάγαμε αυτή τη στιγμή για ένα νέο Πανεπιστήμιο, ποιοτικά τελείως διαφορετικό, κι ένα πεδίο παρέμβασης με τελείως διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Για την εκπαιδευτική συγκυρία

Προκειμένου να εκτιμήσει κανείς τις επόμενες κινήσεις του υπουργείου παιδείας, οφείλει πρώτα να αναγνώσει ποιό είναι οι στόχοι του και πώς έχει προχωρήσει το σχέδιό του μέχρι τώρα. Συνοπτικά, θα μπορούσαμε να πούμε τα εξής ως πρώτα στοιχεία:

α) Η εκπαιδευτική αναδιάρθρωση παραμένει αρκετά βήματα πίσω από την αναδιάρθρωση σε εργασιακό επίπεδο. Οι κεντρικές πτυχές και τομές της παραμένουν ανεφάρμοστες στην πλατειά πλειοψηφία τους. Η συγκεκριμένη αντίφαση λόγω της επίδρασής της τόσο στην όξυνση των εσωτερικών αντιθέσεων του εκπαιδευτικού μηχανισμού όσο και στο μακροπρόθεσμο κόστος που προκαλεί στο ελληνικό κεφάλαιο θα πρέπει να αμβλυνθεί.

β) Ο βασικός πυρήνας της λειτουργίας του πανεπιστημίου δεν είναι στόχος να μεταλλαχτεί. Ο κυριότερος στόχος είναι να κατοχυρωθεί μια εσωτερική λειτουργία τέτοια που θα κατοχυρώνει μια διαφορετική ισορροπία εντός του ιδεολογικού και κατανομητικού του χαρακτήρα, προσαρμοσμένη στις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς. Αυτό σημαίνει ότι η αντίφαση προσδοκίας-αδυναμίας εκπλήρωσής της από τον αστισμό, λόγω του μέλλοντος εργασιακής ανασφάλειας και τις γενικευμένες συνθήκες κοινωνικής καταστροφής στην Ελλάδα, θα πρέπει να αμβλυνθεί, ασφαλώς από τη σκοπιά της διάλυσης της προσδοκίας και όχι της αλλαγής των εργασιακών σχέσεων (πόσο μάλλον της παραγωγικής βάσης της χώρας). Σημαίνει ταυτόχρονα ότι η κατανομητική αστάθεια, η οποία γνωρίζει μια από τις πλέον οξυμένες περιόδους της εδώ και πολλά χρόνια, λόγω του υπερβολικά μεγάλου αριθμού ειδικευμένων εργαζόμενων που βγαίνουν σε μια αγορά εργασίας που αδυνατεί να τους απορροφήσει, με την ανεργία να είναι σε εφιαλτικά ύψη και την ετεροαπασχόληση να είναι οριακά ευπρόσδεκτη, πρέπει να αλλάξει εσωτερική ισορροπία.

Τα παραπάνω δεδομένα συνεπάγονται την αναγκαιότητα για τομές στην εκπαίδευση, η εμπέδωση των οποίων θα ενισχύει αφενός τον ιδεολογικό χαρακτήρα της ενώ ταυτόχρονα θα κατοχυρώνει μια ποιοτικά ανώτερη σχέση με τις απαιτήσεις της αγοράς. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει μια σειρά από αναδιαρθρώσεις και δεδομένης και της σωρείας αντιδράσεων που ξεσήκωσε ο ν. Διαμαντοπούλου από διάφορα στρώματα της εκπαίδευσης, το υπουργείο αναμένεται να προχωρήσει σε αναδιατυπώσεις, προσαρμογές και αλλαγές σε αυτόν. Με βάση και τις πρόσφατες δηλώσεις Αρβανιτόπουλου, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι κεντρικά μέτωπα στην εκπαίδευση για το επόμενο διάστημα θα είναι:

α) Η περεταίρω απαξίωση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της. Αυτό έγκειται κυρίως σε δύο παράγοντες: την υποχρηματοδότηση και την εισαγωγή διδασκόντων σε ειδικές περιπτώσεις (“αιώνιοι”). Με νέες περικοπές στον τομέα της εκπαίδευσης να έχουν ήδη ανακοινωθεί και με την πρόθεση της κυβέρνησης να περιορίσει τις δαπάνες και στο συγκεκριμένο πεδίο να έχει γίνει σαφές εδώ και καιρό, αμφισβητείται εκ νέου όχι μόνο ο δωρεάν και δημόσιος χαρακτήρας της εκπαίδευσης αλλά και η ανοιχτή προσβασιμότητά του, πόσο μάλλον αν αναλογιστεί κανείς ότι ήδη η οικονομική συγκυρία καθιστά απαγορευτικό σε μεγάλο αριθμό λαϊκών οικογενειών να σπουδάσουν τα παιδιά τους. Πέρα από το καθαρά οικονομικό, πρέπει να τονιστεί εδώ και ο ιδεολογικός χαρακτήρας της συγκεκριμένης πτυχής της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης: από τη μία κατοχυρώνει στο πεδίο της αναπαραγωγής το ιδεολόγημα της “συλλογικής ευθύνης” για την κρίση και άρα την αναγκαιότητα μετακύλισης του κόστους της στις πλάτες των εργαζομένων και της νεολαίας (περιορισμός δαπανών και διδάκτρα για εξοικονόμηση χρημάτων προς όφελος του ελληνικού κράτους) και από την άλλη προσπαθεί να περιορίσει την οξύτητα της ιδεολογικής και κατανομητικής αστάθειας νομιμοποιώντας την λογική ότι οι σπουδές αποτελούν σε συγκυρία κρίσης οριακά “πολυτέλεια”: δεν είναι για όλους και δε θα’ πρεπε να είναι για όλους.

β) Οι αλλαγές στο αυτοδιοίκητο του πανεπιστημίου. Οι πρόσφατες δηλώσεις Αρβανιτόπουλου δείχνουν μια αλλαγή πολιτικής στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται το συγκεκριμένο κομμάτι, υπό την έννοια ότι σε αντίθεση με τη Διαμαντοπούλου κι έχοντας διδαχθεί από την εμπειρία της προηγούμενης χρονιάς, αποτελεί ξανά στόχο του υπουργείου να αποσπάσει συναινέσεις, ακόμα και να συγκροτήσει συμμαχίες με στρώματα της εκπαίδευσης. Ως εκ τούτου στο συγκεκριμένο κομμάτι έχουν ήδη παρουσιαστεί μια σειρά αλλαγών ενώ και γενικότερα το υπουργείο φαίνεται να παρουσιάζει «διαλλακτικό» χαρακτήρα και για περαιτέρω αλλαγές μέσα από το διάλογο με τις πρυτανικές αρχές. Οι κυριότερες αλλαγές που έχουν προκύψει στο κομμάτι του αυτοδιοίκητου μέχρι στιγμής είναι οι ακόλουθες:

- Παρατείνεται η θητεία των υπάρχοντων οργάνων διοίκησης μέχρι το Δεκέμβρη, από τον Αύγουστο που ήταν το περιθώριο ως τώρα. Η ευθύνη για την διενέργεια των εκλογών περνάει στις πρυτανικές αρχές, οι οποίες πρέπει να εκλέξουν τα νέα Συμβούλια Διοίκησης, ενώ έχουν τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου για να αποφύγουν τυχόν επεισόδια και διαμαρτυρίες.
 - Συνδέεται με ξεκάθαρο πλέον τρόπο το κομμάτι της χρηματοδότησης με το προχώρημα της αναδιάρθρωσης, καθώς το συγκεκριμένο θέμα έχει διατυπωθεί ρητά ότι θα λυθεί μετά την εκλογή των νέων οργάνων σε κάθε ίδρυμα.
 - Μια σειρά από ζητήματα διοίκησης τα οποία είχαν φέρει τις αντιδράσεις των υπάρχοντων οργάνων και ιδιαίτερα των πρυτανικών αρχών και των συγκλήτων επιλύονται προκειμένου να αποσπαστούν συναινέσεις: οι ακαδημαϊκού περιεχομένου αρμοδιότητες των Συμβουλίων Διοίκησης βάσει του ν. Διαμαντοπούλου περνάνε και πάλι στα χέρια των συγκλήτων, αφήνοντας στα Συμβούλια καθαρά διοικητικές αρμοδιότητες. Οι κοσμήτορες θα εκλέγονται από τα μέλη ΔΕΠ από λίστα υποψηφίων που θα προτείνεται από τα Συμβούλια Διοίκησης, αντί να διορίζονται. Τα τμήματα θα συνεχίσουν να έχουν τις ακαδημαϊκές αρμοδιότητες που είχαν αλλά διοικητικά θα ανήκουν στις επιμέρους Σχολές.
- Όπως είναι εμφανές το υπουργείο κρατάει μια στάση “καρότου και μαστιγίου” με τις πρυτανικές αρχές και τις συγκλήτους: από τη μία αφήνει να φανεί πως ενσωματώνει κάποια από τα αιτήματά τους, από την άλλη τους δεσμεύει ως ολοκληρωτικά υπεύθυνους για τη διεξαγωγή των εκλογών των οργάνων, κατά συνέπεια και για τη χρηματοδότηση των ιδρυμάτων. Μέχρι στιγμής είναι σταθερό το αίτημα της Συνόδου Πρυτάνεων για την αποσύνδεση χρηματοδότησης-εκλογής οργάνων. Σε κάθε περίπτωση είναι προφανής η πρόθεση του υπουργείου να δυσχεράνει την προσπάθεια του φοιτητικού κινήματος να συγκροτήσει συμμαχίες εντός του καθηγητικού μπλοκ (τμήματα) αλλά και να μπλοκάρει τη διαδικασία έστω παθητικής ανοχής κομματιών της διοίκησης του πανεπιστημίου απέναντι στο φοιτητικό κίνημα και τα δίκαια αιτήματά του.

γ) **Η προσπάθεια άμβλυνσης της κατανεμητικής αστάθειας από πλευράς υπουργείου με ποικίλους τρόπους.** Οι προθέσεις που έχουν ήδη ανακοινωθεί αναφέρονται σε καταργήσεις-συγχωνεύσεις τμημάτων στη λογική του υπάρχοντος νόμου, σε αναπροσαρμογές στα προγράμματα σπουδών, όχι μόνο στην ποιότητα και το περιεχόμενό τους, αλλά και στον όγκο τους (μιλάνε συγκεκριμένα για μείωση μαθημάτων, όχι ασφαλώς στην κατεύθυνση ελάφρυνσης αλλά τουναντίον επιβάρυνσης), ενώ το συγκεκριμένο κομμάτι άπτεται και της χρηματοδότησης (αύξηση διδακτικών ωρών από Σεπτέμβρη με στόχο την μείωση προσλήψεων καθηγητών-εκπαιδευτικών). Ασφαλώς το κομμάτι που αναφέρεται στην αποσύνδεση επαγγελματικών δικαιωμάτων, την εισαγωγή πιστωτικών μονάδων και φορέα πιστοποίησης παραμένουν ως έχουν στο ν. Διαμαντοπούλου.

δ) **Το άμεσο προχώρημα της τομής της αξιολόγησης.** Οι αξιολογητικοί μηχανισμοί βρίσκουν ήδη εφαρμογή σε μεγάλο αριθμό ιδρυμάτων ανά την Ελλάδα και υπάρχει ήδη κατεύθυνση για την αύξηση των αρμοδιοτήτων κυρίως της ΑΔΠΠ, συνδέοντας ασφαλώς άμεσα την λειτουργία της με το κομμάτι της χρηματοδότησης των ιδρυμάτων. Η συγκεκριμένη κίνηση πατάει και στην εγκληματική υποτίμηση της συγκεκριμένης τομής από τις δυνάμεις της Αριστεράς στο πανεπιστήμιο και είναι εμφανές ότι σαν τομή θα είναι και πάλι ο βασικός αρμός προώθησης της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης στην Ελλάδα.

ε) **Παραμένει στόχος του υπουργείου η περαιτέρω αποδιάρθρωση του φοιτητικού συνδικαλισμού,** διατηρώντας αυτούσιο το συγκεκριμένο κομμάτι με τον τρόπο που παρουσιάζεται στο νόμο Διαμαντοπούλου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι το υπουργείο δηλώνει σε όλους τους τόνους πως ο βασικός πυρήνας του ν. Διαμαντοπούλου δεν έχει αλλάξει και πως σκοπεύει να εγγυηθεί την απαραίτητη εφαρμογή του. Ο Αρβανιτόπουλος δηλώνει πως δεν αναμένει αντιδράσεις από καθηγητικά στρώματα από Σεπτέμβρη.

Για ένα μαχόμενο φοιτητικό κίνημα

Είναι σαφές ότι εν αναμονή των νέων δόσεων, με την ισχύ νομομοποίηση και την αστάθεια της νέας κυβέρνησης και την προτεραιότητα που αυτή δίνει στην εφαρμογή των οικονομικών μέτρων, καθώς και απέναντι στην πολύ ορατή πλέον πιθανότητα απεμπολισμού της χώρας από την ευρωζώνη, η κυβέρνηση ενδεχομένως να μην έχει την πολυτέλεια να ανοίξει πολλά μέτωπα ταυτόχρονα. Υπάρχει δηλαδή το ενδεχόμενο να μην επιλέξει μια κατά μέτωπο επίθεση στην εκπαίδευση αλλά να ακολουθήσει πολιτική ήπιας προσαρμογής στις αλλαγές. Ακόμα και έτσι να είναι, ο σχεδιασμός για ένα μάχιμο φοιτητικό κίνημα θα πρέπει να έχει υπόψιν ότι οι τόσο εκ βάθρων αλλαγές, είτε επιχειρείται να προωθηθούν ταυτόχρονα, είτε σε δόσεις, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ενιαίο σύνολο και ως τέτοιες να τις αντιμετωπίσουμε. Εκ των πραγμάτων άλλωστε η μέσω αρμών όπως η αξιολόγηση προώθηση των τομών της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης πολλές φορές είναι δυσκολότερη ιδεολογικά στην αντιμετώπιση από ότι ένας νόμος πλαίσιο που κατεβαίνει αυτούσιος προς ολόπλευρη εφαρμογή. Προκειμένου να βρισκόμαστε σε θέση ισχύος από τη νέα χρονιά θα πρέπει να ξεκινήσουμε από τώρα την επεξεργασία ενός τέτοιου σχεδιασμού.

Τα βασικά καθήκοντα ενός μάχιμου φοιτητικού κινήματος το επόμενο διάστημα είναι σε ένα βαθμό άμεσα συνεπαγόμενα από το χαρακτήρα της επίθεσης που δέχεται η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παραμένουν δηλαδή ως στόχοι η υπεράσπιση του δημόσιου, δωρεάν πανεπιστημίου προσβάσιμου σε όλους, η υπεράσπιση του ενιαίου ισχυρού πτυχίου ως μόνη προϋπόθεση για δουλειά, η αντίσταση στην παραγωγικοποίηση του πανεπιστημίου με τα ποιοτικά διαφορετικά στοιχεία που επιχειρείται να λάβει μέσω των τομών της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης με τους όρους που παρουσιάζονται σήμερα. Ταυτόχρονα όμως,

με τις κοινωνικές αντιθέσεις να οξύνονται σε τεράστιο βαθμό, με την λιτότητα και την εξαθλίωση σε μεγάλες μερίδες στρωμάτων να αποτελεί τον κανόνα και όχι την εξαίρεση, με την κοινωνική πόλωση να είναι τεράστια και να ελλοχεύει ο κίνδυνος της μεταστροφής της προς επικίνδυνα πεδία, δεν μπορεί να υποτιμάται ο ρόλος του φοιτητικού κινήματος ως κομμάτι μιας εν δυνάμει λαϊκής αντικαπιταλιστικής συμμαχίας, ως αυτοτελής αλλά και οργανικό κομμάτι ενός ευρύτερου λαϊκού κινήματος ανατροπής. Αυτό προϋποθέτει και διαφορετικού χαρακτήρα παρέμβαση από την πεπατημένη του φοιτητικού κινήματος, προϋποθέτει και άλλες μορφές πάλης από το τρίπτυχο συνελεύσεις-καταλήψεις-διαδηλώσεις, προϋποθέτει και μια άλλη οργάνωσή του και μια πολιτική πρωτοπορία ικανή να το πάει και βήματα μπροστά.

Καταρχάς θα πρέπει να δοθεί τεράστιο βάρος στο ζήτημα της αποσυγκρότησης του φοιτητικού συνδικαλισμού. Μια διαδικασία η οποία συντελείται σταδιακά τα τελευταία τρία χρόνια, με τεράστια ευθύνη των καθεστωτικών παρατάξεων αλλά και της συντηρητικής αναδίπλωσης δυνάμεων της Αριστεράς, την οποία κι εμείς ως ΕΑΑΚ δεν καταφέραμε να αντιστρέψουμε. Η μειωμένη συμμετοχή στις διαδικασίες των φοιτητικών συλλόγων, πέρα από περιπτώσεις μεγάλης πόλωσης εντός κινηματικών διαδικασιών, η αποστείρωση της κουβέντας των συλλόγων, η αποπολιτικοποίηση των οργάνων του φοιτητικού συνδικαλισμού, η απαξίωση εν γένει της πολιτικής εντός των συλλόγων είναι αποτελέσματα τόσο της γενικότερης απαξίωσης προς το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα όσο και των στοιχείων εξατομίκευσης που περνάει η κυρίαρχη ιδεολογία και πλέον ενσωματώνονται και για αντικειμενικούς λόγους σε μια γενιά που προσπαθεί απλώς να μην επιβαρύνεται οικονομικά παραμένοντας στον εκπαιδευτικό μηχανισμό και προσπαθεί να βγει στην όποια αγορά εργασίας, με το όποιο πτυχίο. Για τα ΕΑΑΚ θα πρέπει να αποτελεί κεντρικό στόχο η εκ νέου κατοχύρωση ενός νικηφόρου προτάγματος συλλογικής πάλης κόντρα στην ατομικότητα και τον επιβιωτισμό που τείνουν να επικρατήσουν. Η μαζική στροφή προς τα αριστερά άλλωστε, που αποτυπώθηκε και στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό και στην άνοδο των δυνάμεων της Αριστεράς στους φοιτητικούς συλλόγους, αποτελεί προνομιακό πεδίο για την ανασυγκρότηση κινηματικών διαδικασιών και των δομών που τους αντιστοιχούν.

Ζήτημα που θα πρέπει και ως ΕΑΑΚ και ως τομέας νεολαίας να εξετάσουμε από την έναρξη της επόμενης ακαδημαϊκής χρονιάς, επειδή θα τεθεί και από την αντικειμενική πραγματικότητα, θα είναι πώς μπορούμε να συμβάλλουμε από τη δικιά μας σκοπιά στο ζήτημα της οργάνωσης δομών αλληλεγγύης. Να ξεκαθαρίσουμε εξ αρχής το εξής: ο λόγος για τον οποίο επιθυμούμε να προχωρήσουμε σε τέτοιου τύπου κινήσεις στο κοινωνικό επίπεδο δεν είναι από κάποια ανθρωπιστική σκοπιά που βλέπει στην ανακούφιση των κοινωνικά ασθενέστερων και μόνο. Είναι γιατί αντιμετωπίζουμε την κοινωνική αλληλεγγύη ως πλήρως αλληλένδετη με την πάλη για ένα καλύτερο σήμερα και κυρίως ένα καλύτερο αύριο, είναι γιατί πλάι στην οικοδόμηση ενός ισχυρού κοινωνικού μετώπου κόντρα στην αστική πολιτική βλέπουμε και τον εαυτό μας εντός της διαδικασίας συγκρότησης δομών πάλης ιδεολογικής αντιηγεμονίας, είναι γιατί στο σφοδρότατο κοινωνικό πόλεμο πρέπει και έμπρακτα να πάρουμε θέση στην όσο το δυνατόν καλύτερη έκβαση κι ενός πολέμου θέσεων που έρχεται, είναι και γιατί στη μάχη για την προάσπιση συλλογικών συμφερόντων αναπόσπαστο κομμάτι είναι και η προάσπιση τέτοιων ζητημάτων. Είναι γιατί εν τέλει θέλουμε να βλέπουμε και ψήγματα της νέας κοινωνίας στην πάλη μας εντός της παλιάς. Σε επίπεδο φοιτητικών συλλόγων, με τους φοιτητές που φοιτούν σε άλλη πόλη να αντιμετωπίζουν τεράστια οικονομικά προβλήματα, με τα όποια ψήγματα κοινωνικού κράτους είχαν απομείνει στο πεδίο της εκπαίδευσης να διαλύονται (εστίες, σίτηση, μετακίνηση) θα πρέπει να κινηθούμε και σε τέτοιου τύπου πρωτοβουλίες. Μια τέτοια κατεύθυνση περνάει πρώτα και κύρια μέσα από τα ίδια τα σχήματα της ΕΑΑΚ, που εκ των πραγμάτων λόγω της συγκρότησής τους ως σχήματα κοινωνικού χώρου μπορούν να λειτουργήσουν και ως οχήματα τέτοιων πρωτοβουλιών, αλλά όχι μόνο δεν πρέπει να αποκλείουμε, αλλά αντίθετα να επιδιώκουμε συνεργασία με άλλες δυνάμεις σ αυτή την κατεύθυνση.

Για τα ΕΑΑΚ και μια σύγχρονη ριζοσπαστική αριστερή νεολαία

Μια τέτοια ποιοτική ανασυγκρότηση του φοιτητικού κινήματος δεν μπορεί παρά να ιδωθεί και στη διαλεκτική της με την ανασύνθεση της πολιτικής πρωτοπορίας εντός του. Είναι πραγματικότητα ότι τα ΕΑΑΚ εδώ και δύο χρόνια αντιμετωπίζουν ένα εσωτερικό τέλμα που τα έχει οδηγήσει σε μια σειρά αναδιπλώσεις. Τέλμα που σχετίζεται κυρίως με τους εξής παράγοντες:

α) Η κρίση ηγεμονίας στο εσωτερικό τους μπορεί να παρουσιάζεται με πιο αμβλυμμένα χαρακτηριστικά σε σχέση με ένα προηγούμενο διάστημα, συνεχίζει όμως να ενυπάρχει και να αναδύεται σε κρίσιμες στιγμές. Ερωτήματα για τον πραγματικό τους χαρακτήρα, τη φυσιογνωμία και την πολιτική κατεύθυνση παραμένουν υπό διαρκή διακύβευση και ενώ αυτό ακριβώς το χαρακτηριστικό είναι που θέτει σε κίνηση πολιτικές διαδικασίες υπέρβασης και ενοποίησης, πολλές φορές λειτουργεί και ανασταλτικά.

β) Η φυσιογνωμία του μαζικού αριστερού συνδικαλιστικού και πολιτικού σχήματος κοινωνικού χώρου, με ό, τι αυτό συνεπάγεται για μας, δείχνει σταδιακά να υποχωρεί προς όφελος της φυσιογνωμίας μιας αντικαπιταλιστικής αριστεράς στα πανεπιστήμια. Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας φυσιογνωμίας μακροπρόθεσμα θα είναι εξαιρετικά αρνητικά όχι μόνο για τη λειτουργία και τη μαζικότητα των ΕΑΑΚ αλλά και για το ίδιο το φοιτητικό κίνημα και την ικανότητά του να πετυχαίνει νίκες.

γ) Η απομείωση των δεσμών οργανικής σχέσης εκπροσώπησης με τους φοιτητές. Λόγω και του προβλήματος φυσιογνωμίας, τα ΕΑΑΚ πλέον προσομοιάζουν ως εξωτερικός παράγοντας που προσπαθεί να καθοδηγήσει το φοιτητικό κίνημα από τα έξω παρά ως ένας χώρος που ο κάθε φοιτητής μπορεί να δει τον εαυτό του εντός τόσο της παραγωγής πολιτικής γραμμής όσο και των ριζοσπαστικών πρακτικών. Ενδεικτικό το γεγονός ότι σε μαζικές παραστάσεις, διαδηλώσεις κτλ σε πολλές περιπτώσεις δείχνουν να απασχολούν μόνο το στενό δυναμικό των σχημάτων.

δ) Η εσωτερική λειτουργία τους τείνει να προσομοιάσει σε μέτωπο οργανώσεων με παράλληλους μονολόγους παρά σε δίκτυο σχημάτων. Το πώς και με τι κριτήριο συνεδριάζουν τα ΕΑΑΚ των πόλεων και τα διήμερα λειτουργεί πλέον απωθητικά και για τους οργανωμένους εντός τους, πόσο μάλλον για τους ανένταχτους ή τις περιφέρειες των σχημάτων.

Αποτελεί χρέος του τομέα νεολαίας να κινηθεί στην υπέρβαση των προβληματικών, στη διαμόρφωση μιας σύγχρονης μαχόμενης αριστερής νεολαίας στο πανεπιστήμιο.

- Επεξεργασία μάχινων πολιτικών προτάσεων για την πολιτική γραμμή που θα πρέπει να επικρατήσει εντός του φοιτητικού κινήματος για να είναι μαζικό και νικηφόρο. Επεξεργασία επιμέρους κινήσεων παράλληλων και συμπληρωματικών στην κεντρική πολιτική στοχοθεσία για το φοιτητικό κίνημα.

- Επαναφορά του ζητήματος της μαζικοποίησης και της οργάνωσης του φοιτητικού συνδικαλισμού, ως κεντρική στοχοθεσία για το επόμενο διάστημα. Ανάδειξη του ζητήματος της δομής του φοιτητικού συνδικαλισμού, σε πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο επίπεδο, όχι μόνο σαν ιδεολογική τοποθέτηση όπως τείνει να επικρατήσει και σε εμάς τους ίδιους, αλλά σαν έμπρακτη αμφισβήτηση της προσπάθειας αποδόμησης του φοιτητικού συνδικαλισμού από το κράτος. Άλλωστε μιλάμε για έναν πολύ ευνοϊκότερο συσχετισμό εντός του φοιτητικού κινήματος και εκλογικά, δεδομένης της καταρράκωσης της ΠΑΣΠ και της ανόδου των δυνάμεων της Αριστεράς.

- Επανεκκίνηση του σχεδίου της επανίδρυσης που έχει μείνει σχετικά στάσιμο και με επιμέρους υποχωρήσεις. Μάχιμες και δημοκρατικές διαδικασίες, με πλήρη έκφραση των αγωνιστών και των αντιλήψεων αλλά πραγματική πρωτοκαθεδρία των σχημάτων, όχι μόνο σε επίπεδο σεβασμού της διαδικασίας αλλά και σαν κεντρικό πόλο του πολιτικού βάρους της κουβέντας. Οργανωτική και πολιτική διεύρυνση με νέους αγωνιστές και αντιλήψεις στο μοντέλο του δικτύου σχημάτων κοινωνικού χώρου.

- Εκκίνηση της επεξεργασίας μιας σύγχρονης μετωπικής πολιτικής σε επίπεδο φοιτητικού κινήματος. Η πολιτική μας κατεύθυνση για αγωνιστικό κοινωνικό μέτωπο και μετωπική πολιτική της Αριστεράς σε ριζοσπαστική και αντικαπιταλιστική κατεύθυνση θα πρέπει να ξεφύγει από την απλή εκφορά και να αρχίσει να γίνεται και πράξη, αν θέλουμε να ηγεμονεύσει ως συνολική πολιτική λογική για τα ΕΑΑΚ.

Τελευταίο αλλά κεντρικότατο ζήτημα που πρέπει να απασχολήσει τον Τομέα Νεολαίας, εν όψει και της συνδιάσκεψης της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και της ΑΡΑΝ, είναι το ζήτημα της διαμόρφωσης μαζικού πολιτικού ρεύματος στην νεολαία ως κοινωνική κατηγορία και όχι μόνο στο πεδίο στο οποίο έχουμε ως αντικαπιταλιστική αριστερά προνομιακό πεδίο παρέμβασης, τους φοιτητικούς συλλόγους. Αυτό σημαίνει ότι ως Τομέας Νεολαίας θα πρέπει να κινηθούμε σε διττή κατεύθυνση.

Ως προς το κοινωνικό επίπεδο, θα πρέπει να ρίξουμε όλες μας τις δυνάμεις για τη δημιουργία ανεξάρτητων ριζοσπαστικών αριστερών σχημάτων όπου εμπλέκεται η νεολαία (μαθητές, νέοι εργαζόμενοι, φοιτητές, μεταπτυχιακοί κτλ). Η αξιοποίηση της εμπειρίας από τα ΕΑΑΚ πρέπει να κεφαλαιοποιηθεί και στους υπόλοιπους χώρους. Ταυτόχρονα θα πρέπει να ενισχυθεί η παρουσία και παρέμβαση του Τομέα σε συσπειρώσεις χώρου όπως τα σχήματα γειτονιάς, οι λαϊκές συνελεύσεις κτλ, που αποτελούν πόλο έλξης της μαχόμενης νεολαίας, ενώ θα πρέπει εκτός από την πολιτική να υπάρξει εκ νέου και πολιτιστική αντιπρόταση για τη νεολαία. Επί παραδείγματι, θα πρέπει να επανεκκινήσει η προσπάθεια για την κατοχύρωση της διεξαγωγής φεστιβάλ ΕΑΑΚ σε κάθε πόλη, να διοργανώνονται εκδηλώσεις-συζητήσεις μαζικού ενδιαφέροντος, να υπάρξει έμπρακτη συμμετοχή και διοργάνωση πολιτιστικών γεγονότων.

Ως προς το πολιτικό επίπεδο, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι για πολιτικό μόρφωμα με τόσο μεγάλη νεολαιίστικη αναφορά, οι επεξεργασίες της ΑΝΤΑΡΣΥΑ για το κομμάτι που αφορά τη νεολαία είναι εξαιρετικά ελλιπείς. Ως ΑΡΑΝ θα πρέπει να προτείνουμε τη συνδιαμόρφωση αναλύσεων για τη συγκεκριμένη κοινωνική κατηγορία και να προκρίνουμε την αναγκαιότητα συνολικής παρέμβασης της αντικαπιταλιστικής αριστεράς εντός της. Προκειμένου να επιτευχθούν αυτά, είναι απαραίτητο να προχωρήσουμε και στη συγκρότηση της νεολαίας ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ως το όχημα παρέμβασης της αντικαπιταλιστικής αριστεράς σε επίπεδο νεολαίας και όχι σε κάποιο από τα επιμέρους θραύσματά της. Η συγκρότησή της επιπλέον θα είναι καταλυτική και για την αποσαφήνιση των σχέσεων της ΕΑΑΚ με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, θα λειτουργεί παράλληλα και όχι αντιπαραθετικά με τη λειτουργία των σχημάτων κοινωνικού χώρου και θα απελευθερώσει δυνάμεις παρέμβασης από κόσμο στο ενδιάμεσο μεταξύ της παραγωγής και της αναπαραγωγής που μένει αναξιοποίητος. Όλα αυτά θα πρέπει να κεφαλαιοποιηθούν και από την πλευρά της ΑΡΑΝ ως συγκεκριμένη και συγκροτημένη πρόταση εν όψει και της επερχόμενης συνδιάσκεψης της ΑΝΤΑΡΣΥΑ.